

Paper - Maatschappelijk domein

21 mei 2026

We zien dat ouderen en mensen met een beperking – gelukkig- steeds langer en vaker thuis wonen en worden ondersteund door het eigen sociaal netwerk met voldoende adequate zorg. Tegelijkertijd neemt de complexiteit van hun situatie toe; vaak is er sprake van meerdere, samenhangende problemen. Juist in deze context is vroegsignalering essentieel. Huishoudelijke hulpen vervullen hierin een belangrijke rol: zij komen regelmatig bij mensen thuis, signaleren veranderingen in de thuissituatie en kunnen tijdig opschalen of het netwerk betrekken. Het wegvallen van deze functie leidt ertoe dat problemen later in beeld komen, mantelzorgers sneller overbelast raken en zorg verschuift naar zwaardere vormen, zoals de huisarts, wijkverpleging of intramurale zorg. Dat is niet houdbaar, niet doelmatig en niet in het belang van mensen die ondersteuning nodig hebben.

De hulp bij het huishouden: de spil in de ondersteuning om mensen heen

ActiZ, ANBO-PCOB namens de Seniorencoalitie, Sociaal Werk Nederland, VGN en Zorgthuisnl zien dat aanpassing van de huishoudelijke ondersteuning noodzakelijk is. De huidige situatie zet de toegankelijkheid voor kwetsbare groepen onder druk. Sinds de invoering van het abonnementstarief is de vraag sterk toegenomen, terwijl het aanbod deze groei niet kan bijbenen. Dit leidt in de praktijk tot wachtlijsten en het beperken van toegang voor mensen die de ondersteuning het hardst nodig hebben.

Het kabinet erkent de problematiek in de Wmo, maar de voorgenomen maatregelen om hier een oplossing voor te bieden schieten wat ons betreft tekort. Daarnaast constateren we dat in de discussie over de Wmo de toegevoegde waarde van huishoudelijke hulpen ten onrechte wordt onderschat. Hulp bij het huishouden is essentieel voor kwetsbare mensen die door fysieke, mentale of sociale beperkingen hun dagelijks leven niet zelfstandig kunnen organiseren. Het zorgt niet alleen voor een schoon en veilig huis, maar biedt ook structuur, signalering en een vertrouwd contactmoment. Hierdoor wordt achteruitgang tijdig herkend en kan zwaardere zorg worden voorkomen, zodat mensen zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Juist de preventieve werking van deze ondersteuning ontlast het zorgstelsel, van huisarts tot verpleeghuis. Daarmee is huishoudelijke hulp geen sluitstuk, maar een essentiële schakel in de sociale basis voor ouderen en mensen met een beperking of chronische ziekte, die helpt om de instroom in intensievere zorg te beperken. In een tijd van vergrijzing en arbeidsmarktkrapte is het noodzakelijk om deze beschikbare capaciteit gericht in te zetten voor de mensen die dit het hardst nodig hebben. Huishoudelijke ondersteuning is daarom een belangrijke bouwsteen in een samenhangend georganiseerd netwerk van zorg en ondersteuning.

Voorbeelden uit de praktijk

1.

Peter woont alleen na een heupoperatie en heeft moeite met lopen en bukken. De huishoudelijke hulp zorgt niet alleen voor een schoon huis, maar signaleert ook dat hij minder mobiel wordt en zich onzekerder voelt. Door dit tijdig te bespreken met familie en zorgverleners, kan extra ondersteuning worden ingezet en wordt een val of ziekenhuisopname voorkomen.

2.

Tini heeft beginnende dementie. Ze raakt regelmatig het overzicht in huis kwijt en vergeet boodschappen te doen. De huishoudelijke hulp brengt structuur aan, houdt in de gaten of er voldoende eten is en merkt veranderingen in gedrag op. Door deze signalen tijdig door te geven, kan passende begeleiding worden ingezet en blijft de situatie stabiel, waardoor een crisissituatie wordt voorkomen.

3.

Suzanne heeft niet aangeboren hersenletsel (NAH). Ze woont zelfstandig in een appartement. Ze kan kleine afstanden lopen. Door haar beperkingen kost het haar veel moeite en energie om haar huis schoon te houden. De huishoudelijke ondersteuning helpt haar met de fysiek meest zware taken zoals het doen van de badkamer en het bed verschonen en ook met het houden van overzicht. Ze voelt zich hierdoor zelfstandiger en minder afhankelijk van familie en houdt zo ook meer energie over voor sociale contacten.

- We vragen de Kamer en de minister de toegevoegde waarde van de hulp bij het huishouden te erkennen en te bezien vanuit de rol die het heeft in het hele stelsel van zorg en ondersteuning. Het is belangrijk om op basis hiervan keuzes te maken om de zorg toegankelijk te houden voor hen die deze het hardst nodig hebben

Besparen in de Wmo kan: ga uit van de mensen, niet van geld

In de komende jaren zal het aantal medewerkers in de huishoudelijke ondersteuning vanzelf afnemen. Van de ongeveer 90.000 medewerkers die hulp bij huishouden leveren is naar schatting een derde 55 jaar of ouder. Dat betekent dat circa 30.000 mensen de komende tien jaar met pensioen gaan. Deze uitstroom kan niet volledig worden opgevangen aangezien de verwachte instroom van nieuwe medewerkers lager ligt, zo rond de 1.000. Per saldo betekent dit een krimp van zo'n 2.000 medewerkers per jaar, oftewel ruim 20% in tien jaar tijd. Daarmee ontstaat feitelijk al een besparing op de Wmo ten opzichte van het basispad.

De arbeidsmarkt is krap en dat moet volgens ons het vertrekpunt zijn voor beleidskeuzes. Het gaat daarom niet alleen om geld, maar vooral om de vraag hoeveel mensen er beschikbaar zijn om het werk te doen. De belangrijkste vraag is hoe we de ondersteuning zo inzetten dat deze terecht komt bij de mensen die die het hardst nodig hebben, en hoe we de vraag beter laten aansluiten op het afnemende aantal medewerkers.

Kies voor maatregelen die de zorgtransitie versterken

Wij zien dat de bezuinigingsopgave binnen de Wmo complex is en dat het volledig schrappen van huishoudelijke ondersteuning kan leiden tot ongewenste effecten, zoals verschuiving van kosten naar andere domeinen en het vergroten van ongelijkheid. Daarom pleiten wij ervoor om nadrukkelijk ook naar alternatieve maatregelen te kijken. Wij zien hiervoor verschillende mogelijkheden die bijdragen aan het meer gericht inzetten van huishoudelijke ondersteuning voor degenen die het het hardst nodig hebben.

- Wij denken graag mee over deze alternatieven en de verdere uitwerking daarvan. Daarbij is het essentieel dat keuzes zo worden gemaakt dat de meest kwetsbaren niet tussen wal en schip raken en toegang houden tot passende ondersteuning.

Benut het Wmo houdbaarheidsonderzoek om de Wmo te verbeteren zodat de meest kwetsbaren ook in de toekomst ondersteund kunnen blijven worden

Het [houdbaarheidsonderzoek Wmo](#) laat zien dat de druk op de ondersteuning thuis snel toeneemt en dat het huidige systeem niet toekomstbestendig is. De Wmo is in de praktijk vooral een regeling voor individuele voorzieningen geworden, terwijl juist meer nodig is: ondersteuning dichtbij mensen, gericht op preventie en wat mensen zelf en met hun omgeving kunnen. Wij zien dit onderzoek daarom als aanleiding om de Wmo fundamenteel te herzien, zodat deze beter aansluit op andere domeinen zoals wonen en inkomen en de sociale basis in buurten en wijken duurzaam wordt versterkt. Dat vraagt om meer collectieve, laagdrempelige vormen van ondersteuning (denk aan ontmoetingsplekken, preventieve groeps- en wijkgerichte aanpakken) naast en in combinatie met maatwerk, het breder toepassen van (re)ablement, minder bureaucratie en een stabiel financieel kader, zodat ondersteuning terecht komt bij de mensen die die het hardst nodig hebben.

- Het is essentieel om de adviezen uit het onderzoek in samenhang en met het veld uit te werken en niet selectief toe te passen, juist ook in relatie tot andere wetten zoals de Zvw, Wlz en Jeugdwet.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neem gerust contact op:

Emile Stekelenburg - e.stekelenburg@actiz.nl (06-45150903) of Henk Nieweg - h.nieweg@actiz.nl (06-16073265), public affairs ActiZ.